

CWESTIYNAU CYFFREDIN A oes gennych chi unrhyw beth i'w wneud â Robert Owen

Roedd Robert Owen yn ddiwygiwr cymdeithasol dyngarol, gwneuthurwr tecstilau nodedig a sylfaenydd y mudiad cydweithredol. Mae amgueddfa dda am ei fywyd yng nghanol y Drenewydd.

Cafodd ei eni yn y Drenewydd ym 1771, mewn adeilad yn Broad Street, lle mae banc HSBC bellach wedi'i leoli. Aeth i ffwrdd fel dyn ifanc a datblygwyd ei yrfa yn y diwydiant cotwm - yn New Lanark, pentref ar afon Clyde i'r de-ddwyrain o Glasgow. Cymerodd reolaeth o felin gotwm ei dad-yng-nghyfraith yno ac roedd am iddi fod yn lle gwell i weithio trwy ddarparu tai ac addysg dda i'w weithwyr. Ym 1824, teithiodd i America lle buddsoddodd mewn cymuned sosialaidd aflwyddiannus. Roedd yn ddylanwadol yn y mudiad undebau llafur a'r mudiad cydweithredol fel ei gilydd.

Bu farw ym 1858 yn Y Drenewydd.

Gan fod ei fusnes yn y diwydiant cotwm, nid oedd ganddo gysylltiad uniongyrchol â'r fasnach wllân yn y Drenewydd, ond roedd ganddo ddiddordeb mawr yn amodau gwaith y gweithwyr, ac yn arbennig, y plant, felly gall rhywun dybio ei fod yn cadw diddordeb yn ei dref enedigol a'i amgylchiadau gan fod ganddo deulu helaeth yn byw yn y dref.

Ydych chi'n amgueddfa ar gyfer 'Y Drenewydd' neu'n 'Amgueddfa Decstilau'?

Prif ffocws yr amgueddfa yw'r diwydiant gwlân gwŷdd llaw yn y 1800au yn y Drenewydd. Ein nod yw adrodd stori gwlân o 'Gnu i Wlanen' gan gynnwys dangos y technegau sy'n gysylltiedig â'r prosesau.

Yn ogystal, rydym yn adrodd hanes diwydiannau cysylltiedig yn y dref, a phobl allweddol a chwaraeodd ran fawr yn ffawd y dref.

Fodd bynnag, nid ydym yn honni ein bod yn amgueddfa sy'n adrodd hanes cyfan y Drenewydd. Wrth i'r dref gael ei sefydlu yn y 1290au, mae llawer

mwy i'w hanes nag y gallwn o bosibl ei gwmpasu yn ein gofod cyfyngedig. Ein nod yw taflu goleuni ar gyfnod pwysig yng Nghanolbarth Cymru pan oedd y Drenewydd yn cael ei hadnabod fel 'Leeds Cymru'.

Pam ydych chi'n cael eich galw'n Amgueddfa Decstilau pan fyddwch chi'n delio â gwlân?

Mae'r Amgueddfa wedi cael yr enw hwn ers 1967 pan agorodd hi, ac mae'n amlwg bod gwlân yn cael ei wneud yn amrywiaeth o decstilau. Mae llawer o bobl yn ein hadnabod nawr a byddai newid yr enw yn anodd iawn.

Hefyd mae gan Gymru Amgueddfa Wlân arall sy'n rhan o Amgueddfeydd Cenedlaethol Cymru. Fe'i lleolir yn Dre-fach Felindre, Llandysul, Sir Gaerfyrddin ac mae'n werth ymweld â hi os ydych yn yr ardal honno. Hoffwn gael ein hadnabod ar wahân.